

Horváth Endre - Szekeres Ágota:
Tanulói közösségek vizsgálata a Smetry szoftverrel

Az integráltan nevelt gyermekek száma évről évre emelkedik (Csécsiné Máriás, Hagymásy és Könyvesi, 2012), ezért fontosak azok a fejlesztések, amelyek segítségével támogathatjuk ezt a folyamatot. A sikeres integráció szempontjából kiemelkedő fontosságú, hogy a pedagógusok minél alaposabban ismerjék a folyamatban résztvevő tanulói populációt. Így egy olyan mérési módszer kidolgozása válik szükségessé, amely átfogó képet ad a tanulói közösségekről, a gyermekek társas viszonyairól, s amely könnyen használható mind a tanulók, mind az alkalmazó pedagógusok számára. A különféle tanulói populációk szociális szempontú megismerésének eszköze lehet a Mérei-féle többszemponútú szociometria módszere, amelynek (gyógy)pedagógiai és szociálpszichológiai munkában történő alkalmazására kezdtük el a Smetry szoftver fejlesztését, amely innovációinak köszönhetően egyszerűbbé teszi a módszer használatát a pedagógusok és a diákok számára is.

A Smetry könnyen kezelhető felülete rendkívül gyors adatbevitelt tesz lehetővé, s web alapú kialakítása hatékony együttműködést biztosít a szoftvert használó felhasználók között. Más szoftverekkel ellentétben bármilyen operációs rendszeren és eszközön használható. Az adatbevitel után rendelkezésre áll az osztály gyakorisági és kölcsönösségi táblázata, a közösséget jellemző kohéziós és csoportlétkör mutató, a társas mező tagolódási dimenzióinak mutatói, amelyek számításának alapja Mérei Ferenc „Közösségek rejtett hálózata” című műve. A szociogram elkészítésében egy interaktív felület segíti a felhasználót. A szoftvert már számos korábbi kutatásunkban alkalmaztuk enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket integráló tanulói közösségek vizsgálatában (Szekeres és Horváth, 2014), valamint hallgatóink is felhasználták záró- és TDK dolgozataikhoz kapcsolódó vizsgálatokban.

Előadásunkban röviden bemutatjuk a program működését, összefoglaljuk azokat az újításokat, amelyek közelebb hozzák a felhasználóhoz a szociometriát, valamint ismertetjük azokat a folyamatban lévő fejlesztéseket, melyek célja, hogy minél szélesebb körben alkalmazható legyen a módszer, olyan populációk esetében is, mint például értelmileg akadályozott és autizmussal élő tanulók, akiknél eddig a módszer korlátai miatt nem volt lehetőség az adatfelvételre. A szoftver fejlesztésének következő állomása a papír-ceruza alapú szociometriai kérdőívek kiváltása, olyan érintésre optimalizált eszközök alkalmazásával, mint például a tablet és az interaktív tábla. Jelenleg is folyamatban lévő kutatásunk keretében az idei évben megkezdjük a digitális adatfelvételt enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket integráltan és szegregáltan oktató tanulói közösségekben, valamint vizsgáljuk a módszer alkalmazhatóságát értelmileg akadályozott és autizmus spektrum zavarban érintett tanulói populációk bevonásával.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS: A kutatást a Bolyai János Kutatói Ösztöndíj támogatta.

Kulcsszavak: szociometria, integráció, digitális módszertan, enyhe értelmi fogyatékos